

ALLE LEVEN IS ERVAREN

Geboorte van bewustzijn. Er is opeens een ervaren van een grens, een begrensde zijn. Een ervaren van de grens door vaste vorm met omvang en zwaarte. Er is een ervaren van een binnenwereld en een buitenwereld, een ervaren van apart zijn, los te staan van, alleen te zijn. Wellicht een ervaren van beelden, geuren, kleuren, geluiden. Er is een ervaren van willen en zoeken, een drang. Een nieuw organisme is geboren. En als het een mens is, zal hij of zij zichzelf met behulp van taal na enige tijd 'ik' gaan noemen, ik: alles wat binnen die grens is. Pas door te denken ontstaat het ik. Pas als het zichzelf ik noemt, is het zich zelf bewust van zijn bestaan. Wat 'bestaan', 'zijn' betekent, dat is echter bijna alleen met een filosofisch spel van taal te duiden.

Ook ons leven is ervaren. Het grootste deel van iedere dag van ons leven zijn we niet (expliciet) bewust van ons bewustzijn en ons handelen. We denken, spreken, gedragen ons, handelen, bijna automatisch naar onze aard. En dat zelfs nog los gezien van al onze interne lichamelijke meet- en regelprocessen en onze motorieke bewegingshandelingen. We ervaren onze binnen en buitenwereld tegelijkertijd en we reageren op motieven uit beide werelden door te handelen en (met anderen) te communiceren. Het ervaren van 'de wereld' en het daarop reageren is de kern van het menselijk leven. Ons handelen niet meer dan lichamelijke bewegingen en communicatie binnen en over de grens van ons zijn.

Apolinisch en Dionysisch ervaren. Meestentijds gaan we zonder zelfbewustzijn in een ervaring op, maar op momenten beschouwen we onze ervaring waar we 'bij zijn', bewust dat we ervaren, onze ratio inschakelend. Dat beschouwend ervaren heeft de naam van een Griekse God, Apollo. Het opgaan in een ervaring op Dionysische wijze refereert aan ervaringen als een stadion vol mensen, waar men tot in het diepste de ervaring van spanning, verbazing, verontwaardiging e.d bij het aanzien van de voetbalwedstrijd beleeft. Het refereert aan de God Dionysos, aan onze niet-rationele kant, aan de totale overgave aan wat beleefd wordt.

Ervaren is automatisch leren. Door onze ervaringen verwerven we automatisch kennis, ook daar hoeven we niet over na te denken. Wel hele specifieke kennis, namelijk kennis in relatie tot datgene wat we wel (of niet) van de wereld willen. Niet nog eens door een hond gebeten willen worden, leidt onmiddellijk tot kennis, het voortaan weten, dat je bij honden uit de buurt moet blijven. Kennis van wat ons 'blij' maakt en wat ons 'bedroefd' maakt. Wat aan onze begeerten tegemoet komt en wat niet. En vooral hoe we plezierige, onze behoeften bevredigende ervaringen in de buitenwereld kunnen verwerven door die buitenwereld te manipuleren, door te handelen.

Kennisverwerving. Wat en hoe de wereld is, wat en hoe we zelf zijn, leren we door kennis te verwerven. Kennis verwerven we door eigen ervaren, door bewuste waarneming en experiment, door te leren van anderen, door de analytische vermogens van onze bewuste ratio en door kennis uit ervaringen tijdens ons leven te combineren tot verdergaande inzichten. Soms leiden kennis en inzicht vanuit een breed combinerend bewustzijn tot het intuïtief doorzien, begrijpen zonder woorden van iets waarmee we worden geconfronteerd. Al deze vormen van kennisverwerving worden door alle mensen waar ook op de wereld gebruikt, zelfs door hen met de geringste geestelijke vermogens (natuurlijk afgezien van die vermogens beperkende ziekten).

Maar dagelijks leven blijft uiteindelijk slechts ervaren en handelen. Hoeveel kennis, ook wetenschappelijke kennis, we ook verwerven, dagelijks leven blijft 'ervaren en handelen op basis van motieven uit ons onderbewustzijn, op onze diepste overtuigingen, weliswaar met veel ervaringskennis op de achtergrond, Voor ieder van ons blijft daarbij de vraag hoeveel van die 'geïncorporeerde kennis' we feitelijk gebruiken als we ervaren en handelen. Zelfs Albert Einstein was, ook al begreep hij de werking van de Kosmos, in menselijk opzicht soms een kleinzielig mens.